

LBRIS

We know
books

**ANDERS
ROSLUND**

TREI ANI

Traducere din limba engleză și note
DANA-LIGIA ILIN

LITERA

București

LBRIS

We know
books

PARTEA ÎNTÂI

LBRIS

We know
books

Întotdeauna e frig în cimitir.

Amețit.

Tare amețit.

A încercat să stea nemișcat. Ca de obicei.

O respirație adâncă.

A închis ochii, a așteptat.

Până ce i-a trecut. Până ce lumea nu s-a mai învărtit și a putut să întindă mâna spre floarea care îi plăcea atât de mult. Iarba-dragostei. Așa era numită. O plantă înaltă care își făcea apariția, mândră și zâmbitoare, la sfârșitul fiecărei veri. Ewert Grens a uitat pe moment de durerea din șold pe când strângea frunzele căzute și îi uda cu o stropitoare bobocii, care înfloreau în ciorchini. Și-a trecut mâna alene peste crucea albă – era locul cel mai apropiat de ea la care putea să ajungă. Vârfurile degetelor urmau relieful literelor din numele ei pe placa simplă, de alamă. Singura persoană pe care o ținuse vreodată strâns și care îl ținuse strâns.

Mi-e dor de tine.

Multă vreme n-a vrut să vină aici. În partea răsăriteană a Cimitirului de Nord. Oprea mașina lângă poarta deschisă și mergea greoi pe aleile șerpuitoare presărate cu pietriș, unde pașii săi stricau liniile drepte făcute de greblă. Înconjurat de monumente și pietre funerare răsărite din pământ, care se uitau la el. Însă când se apropia, se dădea bătut în fața apăsării din piept, picioarele își pierdeau voința, iar el se întorcea la

mașină și la secția de poliție – la canapeaua de catifea reiată din birou, care însemna tot confortul său, cu câteva perne tocite. Până ce într-o dimineață a înțeles, în sfârșit. Lucrul de care se temea cel mai tare se întâmplase deja. Și după ce îți dai seama de asta, trebuie să mergi mai departe, că altfel frica ar putea să te prindă din urmă și să te doboare iar.

Mi-e dor de tine, însă din ce în ce mai puțin.

Ewert Grens atârnase stropitoarea în cârligul din spațiul pentru uneltele de grădinărit și se pregătea să pună la loc și grebla, când a amețit din nou. Un val aprig prin trup – o forță nestăpânită care îl lovea tot mai des și tot mai tare – și de-abia a reușit să nu cadă, rezemându-se de gardul de lemn, iar dacă Anni ar fi fost încă acolo, l-ar fi dus cu de-a sila la spital.

A făcut ce făcuse mai înainte, a stat neclintit, așteptând ca valul tulburător și sălbatic să se retragă. Văzând că nu trece, s-a așezat pe băncuță, care de-a lungul timpului ajunsese să fie a sa, cu ochii ațintiți la peticul de iarbă pe care un birocrat îl numise Blocul 19B, numărul 603. Îi trebuiseră câțiva ani ca să străbată doi kilometri, de la locuința sa de pe Strada Svea, foarte circulată, până la Strada Bisericii Solna, bine întreținută și cu spații largi, ca să îndrăznească să privească locul în care zăcea ea, printre atâția alții, doar unul dintre cele treizeci de mii de morminte – despărțite de un mic spațiu, ca să nu li se tulbure liniștea, dar destul de apropiate ca să nu mai fie niciodată singure.

A lăsat vântul de august să-i mângâie obrajii, care de atunci se aspriseră, și părul, care părea mai rar la fiecare vizită. Și a simțit-o. Liniștea. Chiar și în el. Destul ca să alunge pentru o vreme amețea.

Chiar atunci, chiar acolo, pământul de sub el a început să se zguduie.

Întreaga lume a început să se clatine.

Grens s-a uitat repede în jur. Nu lumea se mișca. Banca. Niciodată nu s-a întâmplat să se mai așeze acolo cineva. Acum o femeie se așezase la o jumătate de metru de el.

Pe banca *lui*.

Chiar alături, fără o vorbă, nebăgându-l în seamă.

S-a uitat la ea prudent. Părea cam de vârsta lui, cu păr negru tuns scurt, cu genul de ochi care nu-și abat privirea în fața unei amenințări, nici măcar de rușine. Îi amintea un pic de Mariana Hermansson. Unul dintre puținii oameni în care avea încredere, pe care o angajase el însuși și o promovase înaintea altora care aveau mai multă experiență. Îi fusese unul dintre cei mai apropiați colegi, și astfel unul dintre cei mai apropiați prieteni, care dintr-odată, la sfârșitul unei anchete, îi spusese că și-a cerut transferul pentru că nu mai putea să-l sufere. N-o învinuia, el însuși nu se putea suferi de multe ori. N-o mai văzuse de atunci, și probabil de aceea deseori i se părea că vede ceva din ea în alți oameni.

Au trecut câteva minute. Apoi străina a vorbit.

- Jelești pe cineva? Cu ochii ațintiți în continuare drept înainte. Adică, asta facem pe-aici, nu?

El n-a răspuns.

- Îmi pare rău, poate preferi să fii lăsat în pace? Atât doar că n-am mai văzut niciodată pe cineva așezat pe banca mea.

Acum i-a răspuns.

- Pe banca *ta*?

Ea a zâmbit.

- Nu a mea. Nu în felul acela. Numai că de obicei sunt... mă rog, singură. Nu se văd prea mulți oameni în partea asta a cimitirului.

Au mai stat o vreme în tăcere.

Ea privea drept înainte, el privea drept înainte.

Tot restul rămânea neclintit.

- Soția mea. Grens a făcut semn cu capul spre o cruce albă aflată la câțiva metri. O chema Anni. Și, dacă stau să mă gândesc...

- Da?

- De fapt, semeni cu ea.

- Poftim?

- Vreau să zic... Pentru ea stau aici. Ea e cea pe care o jelesc.

Femeia de lângă el a dat și ea din cap, nu ca și cum i-ar fi fost milă de el, era inutil într-un loc în care fiecare venea în vizită la morți, mai degrabă ca și cum ar fi înțeles ce a spus el și i se părea rezonabil.

- Cât timp a trecut? Adică, de când a murit soția ta.

- Depinde.

- Zău?

- A... A fost un accident la locul de muncă. Acum treizeci și cinci de ani. A călcat-o pe cap o mașină, și a fost vina mea. După aceea n-a mai vorbit, n-a mai trăit cu adevărat. Însă pentru mine trăia. Erau mulți care o considerau deja moartă. Apoi, când a murit în sensul științific - ei bine, asta a fost exact acum zece ani.

- Și pentru tine?

- După vreo doi ani. Acum știu că e moartă. Că nu mai există. Pentru alții. Însă pentru mine există - în felul nostru.

Își petrecuse aici, cu Anni, fiecare dimineață și după-amiază. Și niciodată nu s-a apropiat nimeni de el la mormântul ei. Presupunea că trebuia să pară neinteresat de lume, nimeni nu s-a gândit vreodată să-i întrerupă șederea pe bancă.

Însă acum nu părea nici rău, nici greșit.

Doar ceva neobișnuit.

- Și... tu?

- Pardon?

- Pe cine jelești? Pentru cine ești tu aici?

El nu se pricepuse niciodată la flecăreală. Și s-o înceapă într-un cimitir părea și mai stângaci decât de obicei. Însă pe ea nu părea s-o deranjeze, poate că nici măcar nu observase.

- E... acolo. Lângă mesteacănul mare. Vezi? Tot o cruce albă, simplă. Ca a soției tale. A arătat cu degetul undeva. Sau poate că n-o vezi - sunt mai multe rânduri până acolo. Însă acesta este locul cel mai bun în care să stai. De obicei mă duc întâi la mormânt și apoi stau pe bancă - încă îl pot simți de aici.

Ewert Grens n-a zis nimic, era clar că ea vrea să continue.

- Cu toate că nu asta ai întrebat. Voi ai să știi pe cine vizitez.

- Da. Dar nu trebuie să...

- Răspunsul e că nu prea știu.

- Poftim?

- Nu e nimeni înmormântat acolo. S-a uitat la el. Nu-i nimeni în sicriu.

O mână.

Moale și dură totodată.

Și cei care mă țin pe mine spun că, dacă nu vreau,
adică dacă prefer să stau aici singură, nu trebuie.

Să merg cu ei.

Ewert Grens a încremenit. O pală de vânt tăios i-a despicat trupul, apoi i s-a cuibărit undeva prin piept.

- Ce...? Aflase asta devreme - întotdeauna e frig în cimitir. Ce vrei să spui?

- Exact ce am spus. Sicriul e gol. Probabil de aceea vin aici atât de des.

Pentru prima dată, Grens s-a întors spre femeia de pe bancă, așteptând să continue, și a dat de ochi care nu și-au ferit privirea. Ea chiar avea acel fel de privire: nu-și cerea iertare, dar rămânea empatică.

- Pentru că n-a fost pus nimeni în el.

N-o cunoștea, n-o mai întâlnise niciodată. Totuși, îi cunoștea seriozitatea. Nu se juca cu el, nu era nebună, n-avea nici un scop ascuns. Spunea lucrurilor pe nume.

- Vino cu mine.

Lumea s-a clătinat din nou când ea s-a ridicat și banca șubredă s-a echilibrat la loc. A mers pe aleea cu pietriș și s-a oprit în dreptul unui mormânt aflat peste cinci rânduri, marcat cu o cruce de lemn albă, întocmai ca aceea pe care o pusese el pentru Anni. El mergea acolo așa de des - cum de n-o observase? Femeia necunoscută a stat acolo, așteptându-l să i se alăture, ca să poată începe să-i spună o poveste care n-ar fi trebuit să fie spusă, pentru că n-ar fi trebuit să se întâmple.

- Am pierdut-o.

Și atunci el a văzut-o. În mijlocul crucii de lemn.

Placa de metal cu doar două cuvinte.

FETIȚA MEA

- Avea patru ani. Aproape împliniți.

Detectivul s-a apropiat, ca pentru a vedea dacă mai este acolo altceva.

Nu.

Era ca și cum cuvintele alcătuiau un prenume și un nume. „Fetița mea“. Cu o literă mai puțin decât în „Ewert Grens“.

- O parcare subterană murdară, urâtă, în Södermalm. Acolo a dispărut. Cu rochița ei nouă și părul lung împletit într-o cosiță frumoasă.

Pe acest mormânt erau mai multe flori decât pe cel pe care îl îngrijea el. De mai multe soiuri, mai multe culori. Un strat moale, frumos, albastru, și roșu, și galben. A fost surprins să recunoască nemesia, azalee și petunii, nu pentru că ar fi fost foarte interesat de plante, pentru că nu era, ci pentru că acestea erau plante pe care, de-a lungul anilor, învățase că trebuie să le evite la mormântul lui Anni, dat fiind că aveau nevoie să fie udate des.

Evident, femeia de lângă el venea aici des.

- Poliția a cercetat, desigur. Intens la început - am fost interogată de câteva ori. Dar săptămânile s-au transformat în luni și cercetarea a devenit tot mai sporadică. După un an nu mai știau ce făcuseră în prima zi. Nimeni n-a mai vorbit despre ea, n-a mai întrebat. Aproape că era ca și cum n-ar fi existat vreodată, ca și cum ar fi fost nimeni. Așa că am ales să nu-i pun numele pe mormânt, acum sunt singura care îi simte lipsa, numele ei îmi aparține doar mie. Așadar, fetița mea. E destul.

- Ai spus... o parcare?

- Da.

- Soția mea... Așteptam un copil când... A fost tot într-o parcare.

Ea i-a tăiat vorba.

- Am lăsat portiera deschisă, era doar un pas până la un parcometru.

Privea țintă crucea, prinsă încă în coșmarul său.

- Așa că n-am văzut cealaltă mașină. Până când a fost prea târziu.

Grens a așteptat. În vreme ce ea își aduna puterile.

- Conform camerelor de supraveghere, a fost nevoie de exact șapte secunde ca realitatea mea să se schimbe pe vecie. Fiica mea stătea în scăunașul ei, șoferul celeilalte mașini a oprit chiar lângă portiera din partea ei, a deschis portiera *lui*, a coborât, a înșfăcat-o, a urcat înapoi în mașină și a plecat.

Această femeie necunoscută, cu care era atât de ușor să vorbești și s-o ascuți, a făcut apoi ceea ce făcea el adesea la mormântul lui Anni, s-a lăsat pe vine și a îndepărtat frunzele căzute și câte o buruiănă. Și probabil a făcut asta din același motiv - nu ca să considere altcineva că arată frumos, ci, pur și simplu, ca să poată să facă ceva, cu toate că era deja prea târziu.

- A fost o înmormântare foarte ciudată. Și-a înfundat mâinile în marea de flori care o despărțea de cea pe care o jelea. Am fost eu, un polițist, un asistent social și un preot - oameni pe care ea nu i-a întâlnit niciodată, care n-au însemnat nimic în viața ei și, prin urmare, nu puteau să însemne nimic în moarte. Gaura aceea mică din pământ săpată de un gropar! Sicriașul acela alb cu un trandafir roșu pe el. Gol pe dinăuntru și ușor ca o pană! Au tras clopotele la biserică pentru ea și dascălul a ales un cântec de leagăn, „Moș Ene“.